

helyen alig szerezhető meg. Az erdősítést végző olesó munkaerő, másutt jobb keresetet találván, fogy és vasutépítés vagy más hasonló keresetforrás nem egy helyen zavarba hozza az erdőgazdát a munkaerő elvonása által.

Ez a körülmény is a természetes felújításra utal, melylyel a mesterséges erdősítések tetemesen megszoríthatók.

Az eddigi fejtegetések alapján e szerint a gyakorlati kivitel szempontjából a következő feladat hárul reánk:

1. Tiszta vagy elegendő jegenyefenyvesek fenntartása azok természetes felújítása által;
2. a jegenyefenyő alátételezése más fanemek alá; és
3. a jegenyefenyő megtelepítése tarra vágott területeken vagy tisztásokon.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

I. Lapszemle.

Az erdő károsodása jégverés által. A mariabrunni cs. kir. erdészeti kísérleti állomás közlönyének, a Centralblatt f. d. ges. Forstwesen idei junius havi füzetében Böhmerle Károly érdekes közléseket tesz azon nagymérvű jégverés következményeiről, a mely éppen 10 év előtt, 1894. junius 7-én a bécsi erdőt érte.

Néhány nappal a zivatar után a kísérleti állomás a purkersdorfi cs. kir. erdőgondnokság „Rabenstein“ nevű tagjában több kísérleti területet jelölt ki egy bükkfiatalosban a jégverés következményeinek tanulmányozása végett. A levert ágakon és leveleken kívül ekkor mi sem vallott arra, hogy a jég tetemes kárt okozott, sőt a kár két hónappal később sem volt szembetűnő. De már a következő évben észre lehetett venni, hogy az 1894. év hosszajtása majdnem valamennyi törzsecskén elhalt, és hogy a törzsecskék nyugati oldalán, a honnan a zivatar jött, a kéreg helyenkint leválik. A kéreg alatt a jégdarabok odaütődéséből származó gödrök és ezek szélén a kezdődő behegedés volt észlelhető.

Azóta 10 év telt el, de a sérülések ma is észlelhetők. Főleg a száraz csúcsajtások, amelyek számos törzsön még rajta vannak, tesznek erre figyelmessé. Közelebbi vizsgálatnál azt találjuk, hogy

nemcsak az 1894. évi, hanem 3—4, sőt több évi hosszajítás száradt el a jégverés következtében. Az életben maradt törzsrészek kérgén a sebhelyek és forradások még tisztán láthatók. Az akkor 15—18 éves, ma tehát 25—28 éves bükkfiataloson tehát külsőleg is észlelhető a 10 év előtti jégverés károsítása, de még szembe-tünőbb a fák belsejében, a hol a benőtt sebhelyek körül álgeszt-szerű, pathogen képződmények észlelhetők.

Hasonló volt a jégverés következménye az erdei és vörös-fenyőn, de ezeken sok sebhely még ma sem forrott be.

A jégverés tehát főleg a hossznövekvésre folyt be károsan, ezenfelül azonban a jövődő fatermés minőségét is lényegesen csökkentette.

Régi szántókon telepített fenyvesek elhalásának oka. Általánosságban a gyökérgombákról (*Polyporus annosus*, *Trametes radiciperda*) tartják, hogy a gyökerek korhadását okozzák. Gyökérkorhadás következtében Poroszországban sok régi szántókon telepített erdei fenyves pusztult el, vagy pusztulófélben van. A baj megakadályozására irányuló vizsgálódások eredményéről Albert dr., eberswaldi tanár számolt be egyik porosz erdészeti gyűlésen.

Előadó elsősorban kiemelte, hogy eddig még nem sikerült ezen gombával egészséges gyökeret megfertőzni, a miből azon következtetés vonható le, hogy nem az a gomba okozza a gyökerek elhalását. Ez a feltevés abban is talál megerősítést, hogy a gomba olyan talajban is található, melyben a gyökerek egészségesek. Ezek után tehát feleslegesek a gomba terjedésének megakadályozását célzó óvintézkedések.

Runnebaum volt az első, ki kimutatta, hogy nem minden beteg gyökeret fertőzött meg a gomba, sőt azt is kimutatta, hogy a gyökerek előbb haltak el és csak azután lettek gomba által megtámadva.

Előadó vizsgálódásainak színhelyéül 50—60 éves, részben erdőtalajon, részben pedig régi szántóföldön telepített erdei fenyő állományokat választott. Az erdőtalajon álló állomány egészséges, a szántón telepített pedig kihalófélben van. A talajpróbák azt eredményezték, hogy a talaj vegyi alkotórészeiben alig volt különbség az erdő és a szántótalaj között; tehát nem a talaj elszegényedése lehet oka a gyökér korhadásnak.

A talaj fizikai tulajdonságait illetőleg azonban előadó azt találta, hogy a szántótalaj sokkal tömöttebben volt rétegezve, mint a régi erdőtalaj; Ramann talajlikacsossági mérője szerint a szántó-föld „nagyon tömötten rétegezett“, míg ellenben az erdőtalaj „közép tömött“. Már pedig köztudomásu dolog, hogy a tápsók bősége valamely talajban csak akkor hat kedvezően, ha a talaj fizikailag is jó állapotban van, vagyis, ha a víz és levegő hatása érvényesülhet benne. Minél nagyobb a talaj likacsossága, annál jobb a termőhely.

Egy másik esetben előadó azt találta, hogy a régi szántó-talajban 50—60 *cm.*-nyi mélységben tömött agyagréteg volt, míg az erdőtalajban az átmenet a televény és agyag között fokozatos volt; a talaj ásványtani összetételében alig volt különbség.

Ezek után előadó odanyilatkozik, hogy a régi szántótalajon telepített erdei fenyvesek elhalását nem lehet közvetlenül megakadályozni. Ajánlatos az erdei fenyőt nem tisztán, hanem gyertyánnal, vagy ákáczczal elegyítve telepíteni, különösen az utóbbi ajánlatos azon tulajdonságánál fogva, hogy hosszú gyökereivel a talaj kemény rétegeit áttöri. A bajon műtrágyázással is iparkodtak segíteni; ha ez eredménynyel járt, úgy az előadó szerint, annak tulajdonítható, hogy műtrágyázás által a talaj fizikai tulajdonságai javultak.

(*Deutsche Forstzeitung.*)

G . . . o.

II. Könyvismertetés.

Dr. Eckstein Károly: Die Technik des Forstschutzes gegen Tiere. (Az állatok elleni erdővédelem technikája.) Utmutatás erdő-tiszttek, erdészeti altiszttek és magánerdőbirtokosok részére az óvrendszabályok és irtó eljárások foganatosítására. Berlin 1904. Parey Pál kiadása 8°, 188 old., 52 képpel. 4 M. 50 pf.

Fenti czim alatt jelent meg a közelmúltban *Dr. Eckstein*, az eberswaldei porosz kir. erd. akadémián a zoologia tanárának igen értékes könyve, melyről alábbiakban röviden referálni óhajtok. Szerző kerülve minden elméletet, tisztán gyakorlati szempontból tárgyalja az erdővédelmet, elősorolva mindazokat a védekezési-, óvási- és irtó-módszereket, melyeket az erdőre káros mindennemű állatok ellen hathatósan foganatosítani lehet. Azért csak röviden írja le a károsítókat, feltételezván, hogy a védekező már ismeri

azok életmódját, sajátos tulajdonságait. Ellenben már bővebben írja le a védekezési és irtási módszereket, az azoknál használt eszközöket, anyagokat, azok mibenlétét, árát, beszerzési forrását; tájékoztat a védekezés vagy irtás költségeiről, az időpontról, amikor azok legsikeresebben keresztülvihetők. Mindezen utmutatások a gyakorlati erdész kezében nagy fontossággal bírnak, mert igen gyakran szeretne védekezni valamely károsító ellen, de nem tudván a hozzá szükséges anyagok, szerek beszerzési forrását, árát stb., kénytelen tervével felhagyni, vagy pedig a hosszas utánjárás folytán annyi időt veszít, hogy amikor végre beszerzett volna mindent, már elkésett a védekezéssel. *Eckstein* művének főelőnye pedig mindezeknek a hasznos tudnivalóknak felsorolásában rejlik, annyival is inkább, mivel hiába keresnénk erre vonatkozólag más szakbavágó művekben tájékoztatást.

A károsítókat a következő három pont szerint tárgyalja: 1. a károsító; 2. a kár mibenléte; 3. a védekezés. A tárgyalt károsítók pedig következőleg vannak csoportosítva:

Kártékony gerincesek. Emlősök: Vakond, mókus, egerek, poczkok, nyulak, őz, szarvas, dämuvad, vaddisznó, házi disznó, szarvasmarha, kecske, ló. *Madarak*: Harkály, pinty, szajkó, fajd.

Kártékony rovarok. Bogarak: Cserebogár, diszbogarak, pattanó bogarak, spanyol légy, orrmányosok, szúfélék, czinczerek, levelészek.

Hártyás szárnyuak: Levéldarazsak. *Lepkék*: Szenderek, szövőlepkék, bagolylepkék, araszolók, molypillék, levélsodró lepkék.

A többi rovarrendekből: a kétszárnyuak, csőrös rovarok és az egyenes szárnyuak.

Függelékül pedig táblázatos kimutatás mintákat közöl az irtás vagy védekezés adatainak rendszeres bejegyezhetése céljára.

Szemelvényül rövid, vázlatos kivonatban a *Lasiocampa pini* tárgyalását óhajtom bemutatni.

Lasiocampa pini 1. *A károsító*. A hernyó, báb, pillangó, peték rövid jellemző leírása, a károsító életmódja, generációja. A károsítás ideje.

2. *A károsítás*. Majdnem kizárólag csak az erdei fenyőt támadja meg rudas és öreg korban.

A fiatal hernyók a tűk oldalát, az öregebbek a tüket tövükig rágják le.

A károsítással fellépő jelenségek: Az *Anomalon circumflexum* nevű fűrésző darázs elszaporodása, a kakuk összeverődése, az ürüléknek a talajtakarón való összegyülemése.

3. *Védekezés. Óvintézkedések.* a) *Próbagyűjtés.* Ez a célból történik, hogy meggyőződést szerezzünk, hány hernyó teleg át egy törzs körül; a munkásnő a törzstől egy méter sugáru körben közönséges gereblyével, vagy ásóval felemeli az almot, vagy moharéteget és azt pontosan, szorgosan átkutatva, a talált hernyókat fazékban összegyűjti. A törzs körül talált hernyók számát a munkafelügyelő táblázatban feljegyzi. A próbagyűjtés állabonként történik, egyenlő nagyságu területen, hogy a gyűjtés eredményei összehasonlíthatók, esetleg a múlt évi eredménnyel összevethetők legyenek. A gyűjtés ősszel történik és ha az akkor nyert eredményben nem bizhatunk, február havában ismétljük. Az egy törzs körül talált hernyók számából általános szabályt nem lehet felállítani, hogy mikor kell enyvezni, mert ez mindig függ a termőhelyi viszonyoktól és az állab korától. Most tisztuló fiatalosokban 30—40, öregebbekben 50 hernyónál több és öreg állabban 80—100 hernyó képes egy-egy törzset tönkretenni.

Irtó intézkedések. Enyvezés. a) *Előkészítő munkák.* Ha a próbagyűjtés által meggyőződünk arról, hogy enyveznünk kell, mindenekelőtt megállapítjuk az ellepett állabok határát. Ennek megtörténtével, hogy úgy a munkában, mint az anyagszükségletben megtakaríthassunk, az enyvezendő területeket kellően áterdőljük. Ennek utána kiszámítjuk az enyv-szükségletet: az enyv tömege egyenlő egy oly szalagnak a köbtartalmával, melynek szélességét és vastagságát tapasztalati adatok alapján állapítjuk meg, a hosszát pedig az összes fák kerületének az összege adja. Utóbbi termési táblákból számítjuk ki. Jelen esetben elegendő 3 cm széles 3—4 mm vastag enyvgyűrű.

Szerző e helyen 3 táblázatot közöl, melyből a gyűrűvastagság és szélesség, valamint a különféle kor és termőhely szerint kiolvashatjuk a szükséges enyvmennyiséget súlyban és köbtartalomban.

Az enyv következő gyárosoknál szerzhető be: Schindler & Mützell Stettin; Heinrich Ermisch, Burg; St. Wingenroth, Mannheim; P. Hoffmann, Freiberg i. S.; I. Hitz, Prag stb.

Hogy mily óriási mennyiségekben használták a hernyóenyvet, mutatják a következő számok: 1891-ben Németországban fel-

használtak 45.133 métermázsát, 1898-ban még 20.000-et, 1901-ben már csak 1000 métermázsát.

Egy métermázsa ára 11·75 és 16 márka között változik.

Az enyvét idejekorán kell rendelni a következő feltételek kikötése mellett:

1. Az enyv fajsulya oly kicsi legyen, hogy az maroknyi nagyságu darabokban vízbe dobva, azon uszszék.

2. Oly sűrűségű legyen, hogy az enyvgyűrűk még nyáron se folyjanak szét.

3. Hogy a szállítási idő betartassék.

Egyenlő jó minőségű enyvek közül mindig annak a gyárnak az ajánlatát fogadjuk el, a honnan a szállítási költségek kisebbek.

b) A simítás. A durvakérgű erdeifenyők cserepes kérgét enyvezés előtt vonókéssel le kell simítani a következő okokból:

1. hogy az enyv a kéregre egyenletesen rátapadhasson, 2. hogy az enyvezés munkája megkönnyíttessék, 3. hogy enyvét takarítsunk meg.

A simítást rendszeren mellmagasságban végezzük. Az így készült szalagnak 20—25 cm szélesnek kell lennie. E munkát február végeig be kell fejezni, hogy az enyvezéssel el ne késsünk. Tartós esőben hagyjunk fel a simítással, mert az átázott kérgen az enyv nem ragad meg.

c) Az enyvezés. A 100—120 kg enyvét tartalmazó hordókat mindjárt megérkezésük után kiszállítatjuk az enyvezés helyére és ott egyenletesen elosztjuk, hogy a munka fennakadást ne szenvedjen.

Az enyvgyűrű készitést oly időben kell kezdeni, hogy addig, míg az első hernyó a fára igyekszik, — márczius hó eleje — az enyvgyűrű készités már be legyen fejezve.

Az enyvgyűrűk készitésénél sok mindenféle szerkezetű eszközt használtak. Legegyszerűbbek, de egyszersmind legczélszerűbbnek bizonyultak a következők:

1. *A Boden-féle lapátka.* Egyszerű és bármely asztalos által készíttethető.

2. *Az Eck-féle enyvtömlő.* E tömlők vízhatlan vászonból vagy szövetből készülnek 40 cm hosszúak, ürtartalmuk 1·5 l. A tömlők külön e célra készült és L. Dechert cégénél, *Oranienburg* (Mark) beszerezhető töltőgéppel töltetnek meg. A munkás a megtöltött

zsákot egyik kezébe fogva, a másikkal mérsékelt nyomást gyakorol annak végére és az enyvet elől kipréseli, miközben lassan körüljárva a törzset, az enyvgyűrűt elkészíti. A művelet egyszerű, gyors és könnyen elsajátítható.

Egy megtöltött zsákkal körülbelül 16 folyómétergyűrűt lehet készíteni. A *Dechert*-féle töltőgépbé 36 *l* enyv fér.

Az enyvezés költségei 1890—1900-ban átlag a következők voltak:

A simítás hektáronként 3·40—3·50 márkába, a simítás és enyvezés 6·00—7·00 márkába, az enyvezés 3·00—3·50 márkába. Az összes munka eszközökkel együtt hektáronként 14·00—20·00 márkába került.

30 *mm* széles és 3 *mm* vastag enyvgyűrűk alkalmazása mellett hektáronként 66·8 *kg* enyv fogyott el.

Az enyvgyűrűk idővel, rendszeren 6—7 hónap múlva beszáradnak többé nem ragadósak. Ha a következő évben ismét enyveznünk kellene, úgy az enyvgyűrűk könnyen és olcsón ragadósokká tehetők azáltal, hogy valami olcsó növényolajjal bekennjük őket.

Ennyit szemelvényül. Látjuk tehát, hogy a munkában igen sok praktikus fogás és utmutatás foglaltatik, melyet minden gyakorlatban működő erdész szívesen fog saját hasznára fordítani.

Bizalommal ajánlhatom tehát az illetékes szakemberek figyelmébe.

Vollnhofer Pál.

Kérelem.

Az állami erdőtisztek helyzetének javítása érdekében f. évi május 15-én megtartott rendkívüli közgyűlésen az állami erdők vadászatának bérbeadása ellen való állásfoglalásra hívtam föl az Országos Erdészeti Egyesületet.

Miután pedig az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmánya említett indítványomnak bővebb kifejtésére és Csik Imre és Imecs Béla t. szaktársaimmal való bizottsági tárgyalásra hívott fel; azon tiszteletteljes kéréssel fordulok e lapok t. olvasóihoz, hogy a kérdéses irányban vallott nézeteiket és tapasztalataikat akár e lapok útján, akár közvetlenül velem közölni sziveskedjenek.

határozott tanterv hiányában magamnak kellett előbb az előadandó anyagot naponként összeszerkesztenem, hogy azután előadhassam.*)

Szemeim előtt ugyanazon elvek lebegtek, miket fenn idézett cikkben látok feltárva. Igyekezetem főleg oda irányult, hogy a *Kaán* által kívánt oly altiszteket neveljek, kik magánuradalmakban, mint erdőtisztek is megállják helyüket s az ott inasokból lett személyzetnek tudásukkal imponálhassanak. A selejtesebb elem jutott a kincstári szolgálatba erdőőrnek, hol még mindig jól bevált. S mondhatom, hogy igyekezetem nem volt eredmény nélkül. Egy tekintélyes nagyobb magánuradalom szakképzett erdőmestere önként jelentkezett emberekért, avval az indokolással, hogy a szomszéd uradalmak mind kíváncsiak, miféle anyag kerül ki abból az intézetből. S az első két emberemmel nemcsak nem vallottam kudarcot, de meglegedését fejezte ki s még kért és kapott tőlem, kikről szintén elismeréssel emlékezett meg hozzám intézett leveleiben. Már az erdőőri szakiskolát rég elhagytam, mikor még mindig kértek tőlem embert. Az egyik irodalmilag is működött az „*Erdészeti Lapok*“-ban és a „*Vadászlap*“-ban, hol még halála után hosszabb közlemény jelent meg tőle a szarvas vadászatáról.

A természettudományokból pl. a növénytant akkép tanítottam, hogy növendékeimet magam mellé véve, kimentem az erdőre, homokbuczkára s a jellegzetes növényeket a homokkötésben való kiváló működésükben a helyszínén megfigyelve, ott gyűjtettem s préseltettem le mindegyikkel a kellő névvel s az előfordulás körülményeinek leírásával ellátva. Mily mohó tudni vágygyal s lelkes ambícióval tanulták ezt mindannyian!

A mértan elemeit szintén oly arányban tanítottuk, hogy „a növendékek azok kapcsán a térfogatok, tömör és ürfogatok, a lejtviszonyok stb. mérési módjaira nemcsak egyszerű eszközökkel, de *műszerekkel* is“ begyakoroltattak.

Még a magas építkezések tényleges végrehajtására is begya-

*) Meg kell itt jegyeznünk, hogy *Kaán* Károly cikkében természetesen nem szükségből, idő hiányában óhajtotta az elméleti oktatást egy bizonyos szűkebb körre szorítani, hanem az elérendő czélnak megfelelő mértékben.

koroltattak, a mennyiben az intézet melléképületei közül egy jégvermet s egy istállót a növendékekkel építtettem fel.)*

A földmérésben begyakoroltattak és pedig akképen, hogy minden viszonyok közt boldogulhassanak. Megtanulta a növendék, hogy kell felmérni bármily alaku területet, sokszöget, az egyszerű zsinegtől és mérővesszőtől kezdve, továbbá a kereszt-tárcsával, szögtükörrel, összrendezők utján és mérőasztallal. Földmérték vízterületet (a 13 holdas négy ökrü tavat) különféle módokon. Meghatároztak alapvonal segítségével egy vagy két hozzátérhetlennek vett vonalat s tényleges méréssel győződtek meg a kiszámítás helyességéről. Sokszor délután 1 órától $\frac{1}{2}$ 8 óráig gyakoroltam egy huzamban és sem a tanár, sem a növendékek nem érezték az idő mulását, mivel a növendékek nagy lelkesedéssel nemcsak elvégezték a mérést, de annak eredményét, annak rendje s módja szerint rajzpaperira is vitték, megírták és kifestették.

A nagyobb gyakorlati kirándulásokról, melyek távolabb vidékekre történtek (az 1885. évi országos kiállítás után az osztrák államvasut oraviczai erdeibe), jegyzeteket kellett készíteniök, miket otthon közösen összeállítottak s rendes dolgozatot kellett róla készíteniök. Ennek révén jutott egyik növendékem irodalmi tevékenységhez.

Itt is természetesen a néhány középiskolát végzettek váltak ki.

Az én véleményem szerint tehát a fenn vázlatosan érintett alapon lehetne a jelenlegi szakiskolákat könnyen a Kaán által kontemplált „erdőgazdasági iskolákká“ átfejleszteni.

Én azonban az előképzettséget nem 3, de 4 közép- vagy polgári iskolára tenném. Ez megfelelne a kultuszminiszterium ama újabb szigorított intézkedésének, hogy a negyedik osztályból csak azon képeőbb tanulókat bocsássák a felsőbb osztályba, kik a magasabb kvalifikációhoz kötött igényeknek megfelelnek.

Ily módon az ilykép kimaradók egy részéről lehetne gondos-

*) Ez a törekvés mindenestre elismerést érdemel, többet ott nem is lehetett tenni, de ez az oktatást illetőleg feltétlenül kevés. A jégverem és istálló felépítése után talán évekig nem fordult elő a szakiskolán építkezés. S ezzel feltártuk mostani erdőőri szakoktatásunk egyik legnagyobb hiányát. Háttérét nem képezi oly nagyobb erdőgazdaság, mely évről-évre a legkülönfélébb munkálatok gyakorlati bemutatását lehetővé tenné. Néhány száz vagy akár 1000—2000 kataszteri hold erre nem elegendő, azon változatos erdőgazdaságot legfeljebb *mesterkélve* tartathunk fenn.

kodni az *erdőgazdasági iskolákba* való felvétel útján. Nehézséget okoz, hogy az ilyenképen 14 éves ifjuval mit csináljunk addig, míg oda felvehető lesz.

Kaán 20 éves kort kíván. Ez nagyon is sok. Maradjunk csak az eddigi *17 éves* minimumnál. Addig is 3 év telik el, míg felvehető s ez alatt elég gyakorlatot szerezhethet, ha valamely külső erdőgazdaságnál foglalkozást nyer. Igen, de hogyan kényszerítsük rá az uradalmakat, hogy ilyen ifjakat fogadjanak fel? Törvény útján nyírbáljuk meg még jobban a személyes szabadságot a felvétel kötelező kimondásával? Legfeljebb az erdőtörvény 17-ik §-a alá tartozó erdőbirtokosokra lehetne ily módon hatni. Annyi bizonyos, hogy az államnak kellene segíteni, ha már oly sok félig vagy egészen képzett proletárt nevel különböző iskoláiban.*)

Már csak az erdőőri pályázatok kiírásánál [mily tömegesen jelentkeznek a tökéletesen képzett jelöltek, némelyik azon nem egészen okadatolatlan szemrehányással, hogy akkor mért nevel az állam annyi embert, ha nem gondoskodik azok elhelyezéséről is?

Van itt még más hiba. Az erdőtörvény értelmében erdőőrré csak az eskethető fel s e szerint vallomása a bíróság előtt csak akkor helytálló, ha *24-ik évét betöltötte*.

Az erdőgazdasági iskotát végzett, hozzáadva még, hogy egy év mulva tesz képesítési vizsgát, még mindig csak 21 éves s így még erdőőrré sem tehető, annál kevésbbé főerdőőri rangba, a mely a részükre kontemplált altiszti rangnak megfelelne. Ez az anomália tehát szintén összhangba lenne hozandó a törvénynyel.

Csak ennyit kívántam egész röviden elmondani. Ezt is főleg azért tettem, hogy az erdőőri szakoktatással foglalkozókat ez által mély hallgatásukból felrázzam. Szóljanak ők hozzá, mint legilletékesebbek, saját tapasztalásukból, ehhez az immár égetővé vált kérdéshez. Mert mi itt a gyakorlatban tudjuk legjobban, mily égető szükségünk volna ahhoz értő műszaki segédszemélyzethez,

*) Szerény nézetünk szerint ez az ügy automaticæ rendeződne. Az uradalmak és az állam minden ily irányu törvényes kényszer nélkül, melyet a szerző urhoz hasonlóan perhorreszkálunk, a saját szükségülethez képest vennének fel ily ifjakat a szükséges gyakorlat megszerzése végett. Ez egyuttal elejét venné annak, hogy tulprodukczió álljon elő, a milyen ma sajnos tapasztalható, mert a feleslegesen jelentkezők egyszerűen nem tudnák megszerezni a megkívánt előzetes gyakorlatot.

mely a magasabb képzésű erdőtisztet a sok mechanikai nyügtől megszabadítván, az az erdőkezelés s vezetés gyakorlati terén sokkal fontosabb feladatokat végezhetne, mintha folyton asztalhoz lánczolva, az erdőben csak futva, jóformán lopva nézhet körül a rendelkezésre maradó idő csekélyége miatt. *Földes János.*

Az Országos Erdészeti Egyesület boszniai kirándulására eddig a következő urak jelentették be részvételüket: *Bánffy* Dezső báró egyesületi elnök, *Sóltz* Gyula ny. miniszteri tanácsos, *Földi* János m. kir. erdőtanácsos, *Simon* Gyula m. kir. erdőtanácsos, *Téglás* Károly m. kir. erdőtanácsos, akad. tanár, *Földes* János, *Nemes* Károly és *Somogy* Lajos m. kir. erdőmester, *Bocz* Géza és *Pomarius* Alfréd városi erdőmester, *Pánczél* Ottó, *Erános* Antal János és *Dezsényi* Jenő kir. alerdőfelügyelők, *Mitske* Gusztáv társ. erdőrendező, *Ajtay* Sándor társ. főerdész, *Almássy* István, *Darkó* Gábor, *Kaán* Károly, *Kende* Dániel, *Kauffmann* Béla, *Kayser* Sándor, *Martian* Livius, *Matavovszky* Árpád, *Murányi* Károly, *Schusztér* József, *Sziff* Ágost, *Térfi* Béla és *Winkler* Miklós m. kir. főerdészek, *Fehér* Pál városi erdőtiszt (Pozsony sz. kir. város megbízásából), *Bögözy* Antal és *Joós* Elek m. kir. erdészek, *Schaab* Bálint végz. akad. hallgató és az egyesület tisztikara.

Eitel Frigyes herczeg tölgyfája. Bonni diákévei emlékéül most július 19-én, ugyanazon a napon, a melyen atyja, a mostani császár, ezelőtt huszonöt évvel tette volt, Eitel Frigyes herczeg a német trónörökös is elültetett egy fiatal tölgycsemétét a kollenforszti erdőségben, a kis vadászlak mellett. Az ünnepi aktusra, melyen egész sereg polgári és katonai előkelőség és az erdész-hivatalnoki kar volt jelen, pontosan a kitűzött esti hat órára megjött a herczeg erdészruhában, adjutánsa kíséretében. Az főerdőmester, az üdvözlő beszédek után, a melyekben szerencsés találkozásnak mondták, hogy a trónörökös éppen azon a napon ülteti az emlékfát, a melyen atyja, megmutatta a császár tölgyét, mely a lefolyt negyedszázad alatt hatalmas fává izmosodott. Ennek tövénél, kőlapra vésve, ez a fölirat áll:

„Ezt a tölgyet az itteni pagonyban élvezett vadászörömök emlékére 1879. évi július 19-én ő porosz királyi fensége Vilmos herczeg ülteté.”

Eitel Frigyes herczeg ezután fogta a számára előkészített

mintegy másfél méter magas tölgyfacsemetét és dus gyökér bojtjával elhelyezte az előre ásott gödörben. Ezután pedig az üreget sajátkezüleg belapátolta, mire a főerdőmester leleplezte az emlék-követ, a melyen csak ennyi van:

„Eitel Frigyes herczeg tölgyfája. 1904.“ (Bp. H.)

Nemzetközi halászati kongresszus lesz 1905. június hó 4—9-én Bécsben, a melynek előkészítő munkálatai már serényen folynak. A még részleteiben meg nem állapított tárgysorozat a következő pontokra fog kiterjeszkedni: 1. A halászat törvényes szabályozása. — 2. Nemzetközi halászati statisztika. — 3. Halvámok, kereskedelmi forgalom. — 4. Nemzetközi megállapodások a vizek eltisztátlanitása ellen. — 5. A halászat érdekeinek megóvása a vízépités terén. — 6. Tudományos kutatások. — 7. Az élettani kutatások nemzetközi szervezése és az élettani állomások felállításánál követendő általános elvek. — 8. A haltenyésztés: *a)* Tengeri halak tenyésztése; *b)* édesvízi halak tenyésztése; *c)* rákok tenyésztése; *d)* osztrigák tenyésztése; *e)* diszhalak tenyésztése; *f)* hallétrak; *g)* külföldi halak meghonosítása. — 9. Halbetegségek. — 10. Rákbetegségek. — 11. Az Európában kereskedelem tárgyát képező tengerentuli, különösen forró égövi halfajok áttekintése. — 12. Oktatásügy. — 13. Hivatásos halászok nevelése. — 14. Javaslatok a halászattal foglalkozók szervezésére (állásközvetítés). — 15. Az életmentés a halászati üzemben. — 16. A szövetkezeti ügy a halászatnál. — 17. A szállítás: *a)* általános szabályok; *b)* tarifaügy; *c)* technikai segédeszközök. — 18. A halkereskedelem: *a)* a halfogyasztás emelése; *b)* a halpiac szabályozása stb. A kongresszussal kapcsolatosan kirándulások tervezetnek. Bejelentések, kérdések stb. az intéző bizottsághoz, Bécs, I., Schaulflergasse 6. intézendők.

Béky Albert „Számтан“ ezimü műve, a mely az erdőöri oktatás céljainak szolgál, az Országos Erdészeti Egyesület kiadásában megjelent. Ára egyleti tagoknak 1 K. 50 f., másoknak 2 K. 40 f.

